

NÚMERO
SOLT
15 Cèntims

Alfons

SETMANARI POPULAR INDEPENDENT

Palamós 9 de Març de 1929.

ANY III

NÚM. 69

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Palamós, trimestre	2'00	ptes.
Fora, trimestre	2'25	id.
Estranger, un any	15'00	id.

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ

MAURI I VILAR. 2° SEGON.

Anuncis, comunicats i reclams a preus segons tarifa.
Pagaments a la bestreta.

De la mort i dels que moren

La mort és cega i insensible. No li fa res de sembrar el plor i el desconsol arreu on passa. Ella segueix el seu camí sense mirar enrera, inflexible, i d'ací i allà amb constància esgarrifosa. Avant sempre, somriu macàbria, ensenyant les dents horribles, tothora ben disposades a una nova dentellada.

I és clar; avui s'en endú un i demà un altre... I els que restem amb vida quedem com si tal cosa, a menys que el finat sia un familiar o un amic íntim.

No succeeix el mateix quan la mort inaplacable s'enamora d'una flor joveçana. La corda sensible de la gent es desperta i una esgarrifança sincera es filtra al còs de cada ú. Els comentaris devenen lamentacions i planys i fins gosaríem dir que una mena de por a la mort, porta la prudència — que sols dura uns jorns — a la majoria.

La figura del dissortat que la mort s'ens emporta, pren una gran actualitat. Inconscientment, recordem els seus trets característics, les seves excèntriques, la seva bonhomia, algún episodi de la seva vida.

Tots en parlem. Tots volem haver estat amics, bons amics, amics inseparables.

Es una actualitat intensa, dramàtica, momentània. Aquell dolor que de sobte us mortifica desapareix tot confiant-te'l a l'un i l'altre. Passa el temps, eternament acompassat, i el record de l'amic dissortat, desapare-

gut en el bó i millor de la vida, es va fent esborradís, esborradís i s'esfuma enllà d'enllà dels dies.

Aquesta vegada la d'alla traïdora ha actuat per partida doble. En un mateix jorn han deixat d'existir els que en vida foren bons amics, Carles Sàbat i Francesc Freixes. Tots dos a la flor de la joventut, abans d'arribar als vint-i-cinc anys.

Carles Sàbat era prou conegut de tots. No és necessari fer-ne cap elogi. La seva última voluntat, que coneguerem en els darrers moments del seu enterrament quan el senyor Torrent va donar les gracies, és un fidel retrat de la seva ànima, noble i catalaníssima.

Francesc Freixes vivia de poc a Palamós. La seva mort rapidíssima va sobtar a tothom.

En l'acte dels enterraments, es féu palesa la simpatia amb que tots dos eren vistos pel poble palamosí i, especialment, per la joventut. Els seguicis respectius foren vertaderes manifestacions de dol.

I bé: Recordem als dissortats amics. Recordem-los i respectem la seva memoria. D. E. P.

ELOI J. POLAS

Bancàries

Es ben notable l'expansió que van prenent els bancs més importants de la nostra terra. Van comen-

par localitzant-se a la capital, després varen allargar-se a les de província i ara els seus establiments estan escampats per la regió i els trobareu en tota població important.

I aquelles entitats bancàries de quines sols els comerciants en podien donar raó, ara tenen els seus serveis a l'abast de tothom.

Com ha estat aquest increment?

Molts el creuran degut al caprici dels dirigents, d'anar establint sucursals per a fer «bombo», prodigar favors i llençar pessetes — tota sucursal, en tot ram, resulta caríssima — i faran el seu comentari de que allí on hi ha abundor, un forat més no s'hi veu.

Peró, la causa és ben diferent; no és més que com ha d'ésser: comercial.

Les sucursals o agències són obertes, naturalment, en poblacions de tràfec que ja assegurin un moviment regular i, la majoria de vegades, s'aprofiten d'aquelles en que, de prop o de lluny, hi ha hagut algún escàndol o fallida — dissortadament en moltes hi ha sigut —, per a tenir opinió favorable i, podria dir-se, que aquestes agències van a omplir-hi un buit.

Tan prompte obertes, es veuen seguidament favorescudes, més que pel prestigi que porta la importància del nom, per la confiança que dóna sempre tota entitat obligada a publicar un balanç; a comunicar-se amb el públic posant-lo al corrent de la seva situació. Confiança que abans, que totes les places estaven a la mercé de banquers, havia de basar-se sols en les paraules i en les apariències, i portava els clients a cegues fins a la fallida.

*
*
*

Encara que sembli mentida, els bancs també es fan la competència i igualment van a la caça de clients com si venguessin mercaderies.

Les seves agències, disposades en radis ben enclavats, fan que en determinades poblacions un banc pugui operar més ventajosament que un altre, lo que no és desconegut per les cases de comerç, les quals han fet seleccions de les places i els lliuraments sobre les mateixes són cursats per mediació dels bancs quin tipus de descompte és més reduït.

*
*

Una altra finalitat de l'establiment d'aquestes agències, és la recerca del petit capital, fruit de l'estalvi, que abunda fora de les grans ciutats.

Aquests estalvis anaven, i van encara ara, a parar a les caixes de módic interès i allí s'acumulen fins arribar a quantitats importantetes. Abans, aquestes quantitats es deixaven quietes, que anessin fent, i ningú s'aventurava a més per por.

Peró han vingut aquestes sucursals i agències amb cartells d'emissions de valors, en quin grup assegurador hi figura el nom del banc matriu, i el públic, abans apàtic per veure-ho lluny, s'hi ha anat fixant, l'ha punxat la confiança abans dita esperonada per l'augment de l'interès i ha acabat demanant consell al director regent d'aquella sucursal o bé a una amistat entesa i, satisfet, ha sotscrit un, dos o més títols, segons les seves disponibilitats.

Feta la prova, ja sap on col·locar els seus estalvis i, si possible, procura sigui en millors condicions que la primera inversió, a quin fi cada dia el veureu fullejant el diari i parar-se en la plana de cotitzacions de borsa, fent comparacions amb lo que té i lo que pensa tenir... quan pugui.

L'obertura d'aquestes agències ha estat profitosa baix tot concepte i fins ha influït en el desenrotllament de les poblacions on s'han establert. S'ha eixamplat el món que els banquers feien veure reduït i el públic, que reconeix la facilitat que li donen, ha correspost afavorint-les i contribuint al seu sosteniment.

J. MUNDET

Per amor a la terra

Si des de un mirador d'amplis horitzons, dirigim el nostre esguard a ponent de la coneguda plana calongina, veurem al límit d'aquesta, un maciç isolat que mostra en sa part mitja i gairebé dalt de la carena, una límpida mota blanca vorejant una catifa d'un verd fort. La mota blanca, és la masia coneguda per ca'n Mont; la catifa, un prat en pendent. Pocs hauran estat els palamosins que al contemplar aital conjunt, no s'hauran sentit envaïts de placidesa i fins desitjat una demora més o menys llarga en el lloc visual, presentint no tan sols un bell paratge, sinó també com un convit a íntims col·loquis i espirituals gaudirs. Qui ja coneix el lloc, podrà donar-ne belles referències i ajustar les seves impressions estètiques al fet real; la meua ploma transcriurà, pels qui sols l'han vist de lluny, les purament personals suggerides i recollides en diverses ocasions.

Comencem el camí al barri de l'Illa de Calonge. Les impressions del pla no ens contorben i atravessem aquest en pendent suau fins al faldar. Com si li presés guanyar la carena, revolta per la vessant tancat a banda i banda per árid i antipàtic argelagar, entre quin enlairen les seves arestes, gentils ginesteres,

mostrant, a son temps, contrastables games groguenques emmarcades per un verd brut, grisenc, del marissar que les sosté.

La monotonia i feixuguesa, té per torna en cada giragonga, una manifestació nova del paisatge ja contemplat, com si la distancia i la llum fossin mans poderosament renovadores, fins que arribem a visió lliure i enlairada, just quan els nostres peus deixen la seva empremta en l'herbei flonjós del prat. Un moment no més, per a tornar el rostre vers llevant i sembla talment com si esguardéssim la llunyania desde un balcó alturós i els vostres ulls s'amararan de colors: gris, argentat, ocre verd i dominant-los, senyorejant per de sobre d'ells, el cobalt lletós de la mar llunyana retallant el roig dels penyalars de la costa i el de l'agrupament urbà, resseguint la corba de la badia, projectant una munió de tons clars indefinibles. Aquesta bellesa, entrada pels ulls freturosos, es converteix en gaietat i ans d'arribar a la casa, quan el prat tendeix a finir ¡qui sap! si sentint-nos infants, ens pessigollerà el desig de revolcar nos en la mollesa de l'herbei i de fer-hi tomballons i patinades. Cap a nostra dreta mostra la seva aresta el turó de la Creu i arredossat en sos plecs el mas Margarit, d'escaient perspectiva; per sobre el prat, la faixa de la carretera en cerca de la vessant oposada, es perd en la carena, que ja no té en caure els suros centenaris, la seva grácil línea, i a nostra esquerra, més enllà del mas, hermosos conreus de carena esmarcats en el gris fosc del bosc. Passem davant del mas i un senderó ens mena rera un petit comal: som a la font. El bell recó que aquesta ocupa, l'agençaren unes mans carinyoses (menades a ben segur per purs afectes íntims) fent-hi florir plantes jardineres i construint-hi senzills i confortables seients i acaba de completar aquest quadre arcadià unes petites feixes sempre verdes convertides en horta humil.

No seria rar, que mentres la vostra gola es sent tonificada amb la frescor de l'aigua, un ocellet tot petit i nerviós, treïés el seu caparró per entre el fullatge i amb el seu xerroteig parli a vostre esprit d'una manera grata. Recollida com és la situació de la fontana, semblen profanacions les mundanes enrahonies i que el silenci del paratge sigui més adient a la meditació que a la conversa; i és que malgrat la solitud, tenen tant de manyagoi la llum i les plantes, que fan néixer en nostra fantasia quimerosos idil·lis. Tirem un xic endavant pel mateix caminal i a pocs passos, una petita revolta ens ofereix un espléndid sojorn; un petit prat en pendent, ornat per alts pollanques, des de el quin descansant sobre l'herbei, hom sembla ocupar el

lloc més alt de l'esbelta graonada que nascuda en la ratlla de l'horitzó ve a morir en suaus i polícroms relleus a les propies plantes dels peus i l'extesa del paisatge convida a la tertulia i a l'intercanvi de sensacions.

Si el vostre cos és ágil encar i us molesta la anterior immobilitat, torneu al senderó que us menará als camps de collada ja esmentats; i a l'esquerra d'un d'ells, un petit caminal que s'endinsa al bosc, us portará fins a les ruines de Castell-barri; si les ruines us parlen del passat, el paisatge superb que es domina us farà sentir la gaietat del moment. Des d'ell, tota l'amplitut i bellesa de la xamosa vall dels Molins; tota la ingent boscuria de Romanyá fins la Gavarra; tota la policromia de la plana i del muntanyam de la costa; tot l'encís de la oculta i amagada valleta de ca'n Tirans. Esguardant, ací i allà, les coloraines us diran on s'amaga una masia, el remorós torrent; on és el bosc esponerós, el que la ma de l'home ha tallat, al que la flama ardent i destructora matá la seva gençor; i l'escampall de masies, la vida eixint en tots el plecs de la natura, deixarà en vostre cervell una sement de generosa comprensió.

I quan, sadolls de grandesa i de pau, vostres quefers us parlin del retorn, jo us pregaria d'aprofitar l'hora tardana en quina les montanyes passen del lila al viola i al blau, i la mar sembla recoberta d'una capa de coure brunyit, i la plana va velant-se, i comencen a lluir amb claror somorta els lluminars dels poblats; car ella és, amics, l'hora de les belles transicions i dels gais ensomnis.

ALBERT VILA

Monografia històrica
de la
Vila de Palamós
i encontorns

per
Mossén Félix Paradedá i Robert

XII

GUERRES QUE SOSTINGUÉ LA VILA

LA DE 31 DE MAIG DE 1694

El gelós i patriota rector de la mateixa D. Carles Geronés, conta el mateix fet de la següent manera:

«El 5 de juliol de 1809, trobant-se la vila fortificada amb tres bateries, la una de dos canons de 24, l'altra

de dos de 16 i la última de dos obusos de 12, amb una guarnició de paisans de la vila i de la comarca, resolts tots a defensar-se dels francesos, foren atacats per tres vegades en tres dies distints, i la darrera, que fou la predita del 5 de juliol, pogueren apoderar-se de la població. Hi entraren entre nou i deu del matí quan els vaixel's estaven ja tots en la badia; i per causa d'haver-se apartat els falutxos del Rei i altres corsaris, no obstant que el Comandant dels falutxos D. Francesc Villavicencio, havia promés protegir l'embarcament de la gent, no pogueren les llanxes particulars salvar els defensors de la patria, per quin motiu moriren, comptant els sobredits 53 de la vila i altres de la comarca. D'aquests, molts moriren en l'embarcader sota el molí de vent i altres foren morts dintre de la vila mateix. Els noms de molts d'ells estan consignats en el corresponent llibre d'òbits. La Rvda. Comunitat de préveres de la mateixa fou a cantar en el molí de vent dit les tres absolucions de difunts per haver estat enterrats allí mateix. Aquest costum de cantar allí en tal dia la Comunitat va conservar-se fins l'any 1863.

De resultes de l'entrada dels francesos va expatriar-se quasi tota la gent de la població, inclús vicari i rector quedant únicament el R. P. Fray Salvador Forn, religiós agustí que en calitat de capellá militar va regentar la parroquia fins a primers de setembre, que, absents els francesos de la vila, va tornar el rector i demés préveres. Durant llur permanencia en la vila, els francesos no cremaren cap casa ni profanaren l'esglesia, com s'esdevingué en altres poblacions.

Espurnes

El mes de març s'ens presenta sortosament ben radiant i amb ferma promesa de que la gentil primavera és ja ben aprop.

Celebrem la diferència registrada amb el seu antecessor febrer qu'es despedí demostrant palpablement que l'Empordá és el palau del vent.

Tramuntana furient que causá vertaders estralls. «Huracan» al Economic Cine. Tot a base de vent.

Al cronista se l'hi acut que potser la tramuntana bufa tan irada per el poc cas que d'ella en fem, deixant-la oblidada.

Els antics cantaven al sol i a tots els elements per a tenir-los sempre propicis

I el bromista amic E., deia si era degut a aixó ja s'hi podia posar fácilmente cura.

Feia remarcar, qu'aquí les empreses d'espectacles no regatejant sacrificis presentaven tota mena d'importants atraccions. Essent aixís, aprofitant l'estada de la Meller a Barcelona, se la contractés per actuar no més que cinc minuts aquí: el temps just per a cantar el VEN I VEN.

* *

Sentint l'amic E. explicant xistos i cantant «Tangos», les seves dugues úniques debilitats, hom hi ha vegades, sobre tot amb els «Tangos» que se surt DEMARE.

FÉLIX GRAU

Jardí

P'ana, sobre el que fou jardí d'amor,
un vel de melangia.
Emblema tardoral d'aquell amor,
un roser s'hi moria.

No hi ha, en la seva soledat pregona,
ni cants d'ocell ni vols de papallona.

Només el fil d'argent d'un brollador,
enyoradís, s'hi enlaira;
només el guspireig del brollador
hi llu, joiell de l'aire,

i l'aigua de l'estany vibra sonora
al ritme de les perles que ell hi plora.

SALVADOR ALBERT

Noticiari

La companyia de sarsuela que dirigeix el Sr. Beut, el dimarts passat doná una representació en el Teatre Carmen posant en escena «Los cadetes de la Reina», «El Señor Joaquín» i «El Barquillero», en quina representació reeixiren totes les parts de la companyia.

Hi assistí nombrosa concurrencia que en sortí molt complaguda.

REGISTRE CIVIL: Moviment del de la vila durant el passat mes de febrer.

NAIXEMENTS: innomenats: Tauler Bota, Ragolta Xatar i Llach Maimón.

DEFUNCIONS: Joan Iglesias Catalán, de 47 anys; Agustí Mora Plaza, de 13; Teresa Pérez Forcada, de 55; Josep Vicens Ferrer, de 70; Salvador Prohies, de 35; Francesc Botella Dalmau, de 76, Miquela Alarcón Palau, de 65; Maria Caner Figueres, de 72; Francesca Ariigas Cassá, de 73; i Lluïcia Belleville Sabater, de 72.

MATRIMONIS: cap.

La societat cooperativa «La Equitativa» celebrà el dijous darrer una reunió extraordinària en el local del Econòmic Cine per a prendre acords relacionats amb l'obra benèfica social que es té projectat de portar a cap.

Després d'un debat força laboriós s'acordà anar a la consitució de capital, els interessos del qual serviran per a socorrer fins on ho permetin i a prorrategar als socis vells que hi tinguin dret.

En el Centre R. Federal tingué lloc el diumenge passat un ball de Pinyata doble, essent oberta per la senyoreta Enriqueta Lloberes la corresponent a les damiselles i per En Ribera la corresponent als joves. El regal l'obtingué el jove Javier Navarro.

S'assegura que el Banc de Catalunya, de Barcelona, ha arrendat el local que ocupava fins la seva dissolució el «Club Palamós Tertulia» per tal de instal·lar-hi una sucursal.

Es necessita un aprenent
TIPOGRAFIA EMPORIUM
 Baltimore, 36 PALAMÓS

AQUEST NÚMERO HA ESTAT REVISAT PER LA
 CENSURA GOVERNATIVA

Royal Sport Bar

Cervantes, 38 i 40

Begudes de marca - Servei
 acurat - Lloc de reunió
 dels aimants dels sports

S. Plaja Villena

Centre General de Suscripcions

*Venda i subscripció a tota mena de periòdics i
 revistes nacionals i estrangeres.*

*Corresponsal de les principals editorials de
 Barcelona i Madrid.*

Tintoreria "LOS MIL COLORES"

ANTONI GÜELL

*Tenyits i rentats de tota classe de trajos i vestits i
 els seus similars.*

Dols i altres serveis a les sis hores.

DESPATXOS:

Sabateries Velles, 8 i Projeés 31 - GIRONA

Passeig Castelar, 9 - PALAMÓS

TALLERS: Pedret, 7 - GIRONA

No embruta

No engrassa

No tenyeix

Torna als cabells
 blancs el seu color natu-
 ral sense tenyir-los.

Informarà

L. PUIG

C. de la Roda

PALAMÓS

*Delicado
obsequio...*

es...

MARIA ARTIACH

*la exquisita galleta, dulce y sabrosa
amiga de paladares refinados.*

Desayuno ideal, postre exquisito,
complemento indispensable de
una buena comida, la auténtica

MARIA ARTIACH

la galleta por excelencia, está en
todas las mesas, a todas horas.

*Carlton Tea
Biscuit*

*Aristocrática
y excelente para el té*

RIDA VD. SIEMPRE GALLETAS

MARIA

Artiach

MARIA ARTIACH